

GORDON MATTA-CLARK

CINDY SHERMAN

LAURA RIBERRO

Genişlik yerine derinlik

70'lerden 2000'lerin ortasına kadar çağdaş sanatın soyağacı tek sergiye sığar mı? Tam da bu vizyonla eser toplayan Verbund Koleksiyonu, İstanbul Modern'de başlayacak 'Suyun Bir Arada Tuttuğu' sergisiyle ufuk açacak. Serginin küratörleri Gabriele Schor ve Levent Çalıköglü anlattı

SEDA NİĞBOLU

Istanbul sanat gündeminin önümüzdeki birkaç ay boyunca dallanıp budaklanan tartışmalara sahne olması kaçınılmaz. Çağdaş sanatın soyağacını, feminist avangart akımı ile mekânsal dönüşümün ayak izlerini takip ederek çizen Verbund Koleksiyonu, ilk defa Avusturya dışına çıkarak İstanbul Modern'e geliyor.

Koleksiyon, İstanbul Modern kadar genç; her ikisi de 2004 yılında kurulmuş. Cindy Sherman, Jeff Wall, Suzy Lake, Bernd-Hilla Becher, Gordon Matta-Clark, Markus Schinwald gibi üretimleri yaklaşık 40 yıla yakın bir sürece yayılan 37 sanatçıya yer veren 'Suyun Bir Arada Tuttuğu' sergisinin küratörleri, Verbund Koleksiyonu Yöneticisi Gabriele Schor ve İstanbul Modern Sanat Müzesi Şef Küratörü Levent Çalıköglü. İkisinin de heyecanla aktardığı nokta, bu serginin daha önce benzeri sunulmamış bir vizyona sahip oluşu. 'Suyun Bir Arada Tuttuğu'nu bir ilk haline getiren, içerdiği eserler kadar, müthiş bir öngörüye sahip olması.

10 Eylül'den 11 Ocak'a kadar sanat yapısını ilişkiler ağı içinde sunarak sanatçıların, izleyicilerin ve koleksiyonerlerin zihnini eşit derecede meğul edecek sergily Gabriele Schor'la konuştuk.

Verbund Koleksiyonu'na kimliğini veren koordinatlar neler?

Üç nokta var. Birincisi koleksiyonun 1970'lerle, feminizmin, postmodernizmin başladığı dönemin sanatçılarıyla başlaması. 70'ler, tarihimiz hakkında çok şey söylüyor.

GABRIELE SCHOR

FOTOGRAF: MURİSİN AKGÜN

İkinci olarak da motto'muz olan 'Genişlik yerine derinlik'. Birçok sanatçının işlerindense, tek sanatçıya ait daha çok iş gördüğümüzde, belli bir döneme dair daha derin bir bakış geliştirebiliyoruz. Üçüncü kimlik özelliği ise Cindy Sherman ve Jeff Wall gibi dönemin sanatçılarıyla genç sanatçıların işleri arasında kurulan diyalog. Kate Gilmore'un işinin 70'lerin feminist avangart sanatçılarıyla ilişkisi var. Gordon Matta-Clark ve Fred Sandback, aynı dönemde doğdular da mekâna farklı bir şekilde ilgiliyorlar ama onlar da birbirleriyle bağlantılı. Birbirleriyle konuşan işler satın almak istiyoruz.

Kurumsal koleksiyonlar için alışılmadık bir durum değil mi bu?

Bir sanatçıya odaklanıp işlerinin

derinliklerine inmek ya da feminist avangart gibi bir odağa sahip olmak, kurumsal koleksiyonlar için sıradışı bir durum. Koleksiyonda video-art, enstalasyonlar gibi birçok aracımız var. Şirketler genelde küçük resimler satın alıp sonra bunları bürolara asar. Bu çok sıkıcı... Biz bu eserleri müzede bir kere sergileyebiliyoruz, sonra iki-üç yıl süresince ortadan kalkıyorlar. Ofiste sergileyebileceğimiz şeyler değil bunlar. Sergideki işler arasındaki bağlantıları farklı ülkelerde sergileyebilirsek mutlu oluruz.

'Suyun Bir Arada Tuttuğu' başlığı, işleri bir arada tutan bu ince bağlantılar dolayısıyla mı konuldu?

İsme Viyana'da karar verdik.

Verbund firmasının Tuna'da pek çok elektrik santrali var ve sadece suyla enerji üretiyorlar. Bu bir nevi bilsim bence. Sergi için de bu ismi seçtik. Firmaya sanatsal bir kimlik veriyor. Ben ilk duyduğumda, aklıma insan bedeninin çoğunluğunun sudan oluştuğu gelmişti.

70'lerden sonra sanatta yeni temsil ve ifade araçlarını gerekli kılan kırılma noktası neydi?

68 devriminden sonraki politik değişim, genç kuşağın verdiği savaş, sanatta da değişim yarattı. Sanat dünyasında resim geride bırakıldı, bu sergide hiç resim yok mesela. Sanatçılar ifade araçlarını değiştirdiler, fotoğraf ve video sanatını keşfettiler. Performans yapmaya, kendi bedenlerini keşfettiler

onunla sanat yapmaya başladılar. Cindy Sherman'ın kendini sürekli değiştirmesi gibi... Kadın cinselliği de çok büyük bir konu haline geldi.

Sergide varlığının altını özellikle çizmek istediğiniz işler var mı?

Cindy Sherman'ın eski işleri daha önce hiçbir koleksiyonda yer almadı. Jeff Wall'u da çok seviyorum tabii ki... Genç jenerasyon çok ilginç. Tüm bu genç ve yaşlı sanatçıların arasındaki bağlantılar çok önemli. 70'lerde Paris'te yaşamış olan Türk sanatçı Nil Yalter'in videosuna sahip olduğumuz için çok gururluyuz. Türk sanatçıların işlerini satın almaya devam etmek istiyoruz. Bir kere kalbinizi bu kültüre açtınız mı devam edersiniz.

Resimden tamamen uzak durmanız, baştan belirlenmiş bir tercih miydi?

Cindy Sherman, Jeff Wall ve Louise Lawler satın aldığımız ilk üç sanatçıydı. Ardından da Gordon Matta-Clark geldi. Sonrasında resme giden yolu bulamadık. Sanatçıların tanımlayanlardan biri de araçları; tema ve araç birlikte yürüyor. Resim ve performansın koleksiyonda bir arada olamayacağını hissettik. Şimdilik resim yok, belki ileride olacak.

Politik bir tavra sahip diyebilir miyiz bu koleksiyon için?

Feminist avangart işlere sahip olduğundan politik bir tavır olması gerekli. Sergiye gelenler 30 yıl öncenin sanatçılarından ne kadar özgürleşmiş olduğunu görecekler. Tabii diğer yandan bu işleri yaratmak onlar için de kolay olmadı, bunun için çok savaştılar. Ama bunu yapmak bugün de zor, özellikle kadın sanatçıların için...